

Parçada Anlam - 6 (Anlatım Biçimleri ve Düşünceyi Geliştirme Yolları)

1. Bir gece susamış ve su içmeye kalkmışım. Babamın çalışma odasındaki ışığı görünce kendisine bir selam verdim, dedim. Kapıyı tıklatıp odaya girdiğimde babamın, çalışma masasında uyuyakalmış olduğunu gördüm. Masada birçok kâğıt, kalınca bir defter, kenarda uyumamak için içtiği kahvenin fincanı duruyordu.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerin hangisinden yararlanılmıştır?

- A) Betimleme
B) Örnekleme
C) Benzetme
D) Tanık gösterme

2. Ormanlar doğamızın en önemli unsurlarıdır. 250 m genişliğindeki bir orman gürültüyü %50 azaltır. Ülkemiz orman bakımından oldukça zengindir. Ülkemizde 10.000'e yakın bitki türü vardır. Bunlardan 3.000'i yalnızca Türkiye'de yetişir.

Bu parçada aşağıdaki düşünceyi geliştirme yollarının hangisinden yararlanılmıştır?

- A) Betimleme
B) Örnekleme
C) Sayısal verilerden yararlanma
D) Tanımlama

3. Çevremizdeki sesleri, ışıkları, kokuları, sıcaklığı, esen rüzgârı vb. duyu organlarımızla algılarız. Ancak bazen duyu organlarımız doğru çalışsa, işlevini tam yerine getirse bile onlardan beyne gönderilen iletiler beyinde yanlış yorumlanabilir. O zaman algımızda bir hata oluşur. Bu tür algı hatalarına yanlış denir. En şaşırtıcı ve etkileyici yanlışlamalar görsel yanlışlamalardır. Bu yanlışlamalarda aslında göz nesneyi görür. Nesnenin gözde oluşan görüntüsü sinirlerle beyne iletilir. Ama beyin, gelen bu görüntüyü yorumlarken hata yapar. Genelde algımızdaki bu hatayı fark ederiz. Böyle bir görsel yanlışlamayla karşılaştığımızda bir şeyin ters gittiğini anlarız ama ne olduğunu bilemeyiz. Bu nedenle ikinci bir kez ve daha dikkatli bakarız. Baktığımız şeyin ne olduğunu anlamaya çalışırız. Çoğunlukla bu ikinci ve daha dikkatli bakış nasıl bir yanlışlamaya kapıldığımızı anlamamızı sağlar. Ne var ki bazen, gördüğümüz şeyde bir yanlışlık olduğunu fark etmemize karşın öyle algılamayı sürdürebiliriz.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenmez?

- A) Açıklayıcı anlatımdan yararlanılmıştır.
B) Tanımlama yapılmıştır.
C) Örnekleme başvurulmuştur.
D) Tanık göstermeden yararlanılmıştır.

4. Anadolu kilimlerinde renkler, oldum olası, çeşitli bitki kökleri, yaprakları ya da tohumları kaynatılarak elde edilir. Kırmızı renk, kızılçam kabuğundan; sarı, safran ve sütleğenden; kahverengi, mazi, meşe ve ceviz yaprağından; yeşil, nanelen; siyah ise sumaktan çıkarılır. Bu bitkiler, eskiden köy ve kasabaların yanı başında, "boyalık" denen bir yerde yetiştirilir, boyaların tümü buradaki bitkilerden yapılırdı.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisine başvurulmuştur?

- A) Konuyu örneklerle desteklemeye
B) Anlatılanları okuyucunun zihninde canlandırmaya
C) Nesnelere karşılaştırarak metni etkileyici kılmaya
D) Bir kavramı eksiksiz olarak tanıtmaya

5. Bir albüm sayfasındaki eski bir siyah beyaz fotoğrafın anlattıklarını, hatırlattıklarını kelimelerle ifade etmek mümkün değildir. O fotoğrafla eski günlere gider, hatıralarınızı bir kez daha yaşarsınız. O görme anında hissettiklerinizi tarif etmede kelimeler aciz kalır. Albümün her sayfası ayrı bir zaman, ayrı bir mekân, ayrı bir duygu demektir. O albüm sayfalarında kâh hüzünlenir kâh neşelenirsiniz. Ne güzel demiş Sultan II. Abdülhamit Han: "Binlerce kelimenin ihtiva ettiği anlamı fotoğraf tek karede gösterir."

Bu metinde aşağıdaki düşünceyi geliştirme yollarından hangisi kullanılmıştır?

- A) Betimleme
B) Örnekleme
C) Benzetme
D) Tanık gösterme

6. Hint Okyanusu kıyılarında yetişen ejder ağacının görünüşü bildiğimiz ağaçlardan biraz farklı. Mantarı andıran şapka şeklindeki dallarının üzerinde kirpi gibi yeşil saçları olan bir ağaç. Ejder ağaçlarını diğer ağaçlardan farklı yapan, kesildiği ya da gövdesinden bir sıyrık aldığı zaman akıtacağı kırmızı renkli sıvıdır. Yapılan araştırmalarda kırmızı renkli bu sıvının demir içerdiği saptanmıştır. Yüksek bir antioksidan özelliğe sahip olan bu sıvının bir damlası üç elmadan daha fazla antioksidan içermektedir.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenmez?

- A) Karşılaştırmalar yapılmıştır.
B) Betimlemeden yararlanılmıştır.
C) Benzetme yapılmıştır.
D) Öyküleyici anlatıma başvurulmuştur.

Parçada Anlam - 6 (Anlatım Biçimleri ve Düşünceyi Geliştirme Yolları)

7. Serin bir ilkbahar sabahı... Yerlerde, yağmurdan artakalan su birikintileri... Körfezde başı elleri arasında, gözleri yerde bir adam oturuyor. Gecenin soğuşundan kalma hafif bir rüzgâr şakaklarına, oradan ıslak yanaklarına doğru kıvrılıyor. Kan çanağı gözleri, Marmara'ya saplanan güneş ışıklarının etkisiyle yanmaya başlıyor.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerin hangisinden yararlanılmıştır?

- A) Betimleme
B) Örnekleme
C) Tanımlama
D) Karşılaştırma

8. Daniel Defoe'nun "Robinson Crusoe" isimli eseri ile İbn-i Tufeyl'in "Hay bin Yekzan" isimli eseri biri Doğu'da diğeri Batı'da yazılmış, aynı konuyu işleyen iki eser. Ancak bu iki eser yazıldıkları dönem ve kültürler itibarıyla farklıdır. "Hay bin Yekzan" isimli eserin başkahramanı Hay, yaşadığı çevreye değer verip kendisini o çevrenin bir parçası olarak görürken Robinson, kendisini o çevrenin efendisi olarak görür. Hay, kendisine yetecek kadar ile yetinirken Robinson'un doymak bilmez bir açlığı vardır. Hay, adaya gelen Absal ile arkadaş olurken Robinson, adada kurtardığı insanı hemen köle yapar.

Bu parçada aşağıdaki düşünceyi geliştirme yollarından hangisi kullanılmıştır?

- A) Betimleme
B) Tanık gösterme
C) Karşılaştırma
D) Tanımlama

9. Yaz tatillerinde gidilebilecek güzel bir şehir Muğla. Muğla'nın ziyaretçilerine sunduğu eğlence imkânları saymakla bitmiyor. Sporseverler neredeyse her türlü doğa sporunu yapabiliyor burada. Dalış, rafting, yürüyüş, bisiklet, tırmanma, yüzme ve paraşüt etkinlikleri için gelinecek en güzel yerlerden biri burası. İnsanları bu şehre çeken başka bir şey de etkinlikler. Datça Oyuncak ve Çocuk Şenliği, tekne fuarları, kültür şenlikleri, müzik festivalleri bu etkinliklerden bazıları.

Bu parçada aşağıdaki düşünceyi geliştirme yollarının hangisinden yararlanılmıştır?

- A) Betimleme
B) Örnekleme
C) Benzetme
D) Tanık gösterme

10. "Orta oyunu, tiyatro değildir. Yalnızca güldürür. Oysa tiyatro kimi zaman ağlatır, kimi zaman güldürür." diyen bilgisizlere acınıp geçilir. Sanatı mutlu bir azınlığın tekelinde zanneden bu yarı aydınlar takımı halk şiiri, halk edebiyatı, halk tiyatrosu Lafından huylanır olmuş. Öykünün meddahan, romanın Dede Korkut'tan, şiirin Karacaoğlan'dan yararlanılarak çağdaş bir öze ve tekniğe ulaşması gereğinden her söz ettiğimizde bunların başından aşağı kaynar sular dökülür.

Bu parçada aşağıdaki anlatım biçimlerinden hangisi ağır basmaktadır?

- A) Tartışma
B) Öyküleme
C) Betimleme
D) Açıklama

11. Gece yarısından sonra karanlığın içinde yürümeye başladı. Düşe kalka Hacı Hüseyin'in evine geldi. Durdu. Etrafı dinledi. Ses seda yoktu. Çite tırmandı. Akar gibi avluya indi. Tekrar etrafı dinledi. Bir şey duymadı. Yürüdü. Ahıra doğru gitti. Kapı aralıktı. İtti, içeri girdi. Yine karanlığı dinledi. Cebinden çıkardığı kibriti çaktı. Köşede bir eşek vardı. Tıpkı bir mermer parçası gibi bembeyaz duruyordu. Yularının bağı kördüğüm olmuştu. Elleriyle, dişleriyle uğraşarak yuları çözdü. Yavaş yavaş soğukkanlılıkla kapıdan çıkarken boğazına boğucu bir şey sarıldı. Bir gürültü koşturdu.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kısa cümleler kullanılmıştır.
B) Öyküleyici anlatımdan yararlanılmıştır.
C) Benzetmeye başvurulmuştur.
D) Karşılaştırma yapılmıştır.

12. Dikkatle baktığımızda kelebeklerin bir kanadındaki desenin diğer kanattakiyle aynı olduğunu fark ederiz. Kanatların hem şekli hem de içindeki desenler simetrik. Aslında kuşlarda ya da başka canlılarda da simetrik tasarımlar görürüz. Ancak kelebeklerin kanatlarında, simetrik yapının en güzel örneklerinin sergilendiğini söyleyebiliriz.

Yazar, bu metnin anlatımında aşağıdakilerden hangisine başvurmuştur?

- A) Öne sürdüğü düşünceyi başkalarının görüşleriyle desteklemeye
B) Varlıkları karşılaştırarak metni etkileyici kılmaya
C) Bir kavramı eksiksiz olarak açıklamaya
D) Anlatılanları okuyucunun zihninde canlandırmaya

